

Europeiska konventet om EU:s framtid

Till sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet (KUU)

Sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet har beslutat att bereda övriga utskott att yttra sig över regeringens skrivelse 2003/04:13 Europeiska konventet om EU:s framtid, jämte motioner.

Försvarsutskottet begränsar sig till vad som anförs om den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken såvitt avser:

- en europeisk försvarsmaterielbyrå
- frågan om ett säkerhets- och försvarspolitiskt samarbete som inte omfattar alla medlemsstater samt
- den s.k. solidaritetsklausulen.

Utskottet berör även vad som anförs i skrivelsen och i en motion om räddningstjänstsamarbetet.

Försvarsutskottets överväganden

En europeisk försvarsmaterielbyrå

Regeringens skrivelse

För att förbättra unionens möjligheter att genomföra krishanteringsinsatser *anser konventet* att medlemsstaterna bättre behöver samordna och utveckla de militära resurser som ställs till unionens förfogande. För att underlätta detta

arbete *föreslår konventet* att en *europaisk byrå* för försvarsmateriel, forskning och militära resurser inrättas.

Regeringens utgångspunkt är att unionens målsättningar om att förebygga och hantera konflikter ibland kan hindras av att otillräckliga resurser ställs till unionens förfogande. Med ökad mellanstatlig samordning kan EU:s möjligheter att bidra till internationell krishantering förbättras. Svenskt deltagande i EU:s krishanteringsinsatser och frågan om hur de svenska bidragen till EU:s krishanteringsverksamhet skall se ut, kommer med konventets förslag, precis som idag, att vara föremål för nationella beslut. Genom att på frivillighetens grund samordna visst kapacitetsarbete i en försvarsmaterielbyrå kan medlemsstaterna förbättra sina egna resurser och göra dem mer kostnadseffektiva. Försvarsmaterielbyrån bör enligt regeringens mening inte regleras i detalj i fördraget.

Motionerna

Folkpartiet liberalerna avvisar ett europeiskt samarbete på försvarsmateriel-sidan som riskerar att exkludera Nato, och då särskilt USA, på ett område där alla Natoländer bör delta på lika villkor. Därför avvisar partiet i K12 yrkande 14 ett fördragsfäst EU-samarbete vad gäller försvarsmateriel.

Kristdemokraterna ställer sig positiva till ett vidgat europeiskt försvarsmaterielsamarbete som även gör det möjligt med ett fortsatt nära samarbete med USA och andra länder utanför Europa. Grundläggande för Sverige är att samarbetet i detta avseende bygger på frivilligt ingångna avtal (K8 yrkande 25).

Vänsterpartiet avvisar alla förslag som leder till att EU utvecklas till en militär allians, således även förslaget att inrätta en försvarsmaterielbyrå (K9 yrkande 23 i denna del).

Centerpartiet anser att samarbetet inom försvarsmaterielområdet är välkommet. Konventsförslaget om byråns uppgifter är emellertid för detaljerat. Det behövs vidare en utredning om hur existerande samarbeten på försvarsmaterielområdet skall kopplas till byrån (K2 yrkande 25).

Miljöpartiet de gröna avvisar (K13 yrkande 40) förslaget till en europeisk försvarsmaterielbyrå. Det är oklart vilka befogenheter som byrån skall ha.

Försvarsutskottets ställningstagande

Konventets förslag innebär att omfattningen och karaktären på Sveriges deltagande i EU:s krishanteringsinsatser skall – precis som idag – bestämmas av Sveriges riksdag och regering. Utskottet delar regeringens bedömning att genom att på frivillighetens grund samordna visst kapacitetsarbete i en försvarsmaterielbyrå kan medlemsstaterna sannolikt förbättra sina egna resurser sammantaget sett, och därmed göra dem mer kostnadseffektiva.

Utskottet vill emellertid understryka betydelsen av att Sveriges bi- och multilaterala försvarsmaterielsamarbete kan fortsätta, t.ex. inom ramen för det

s.k. sex-nationssamarbetet samt med de nordiska länderna som riksdagen redan har ställt sig bakom. Det är även angeläget att Sverige kan fortsätta ett nära samarbete med USA och andra länder utanför Europa. Utskottet tillstyrker därför regeringens utgångspunkt att byråns närmare uppgifter m.m. inte bör detaljregleras i fördraget.

Strukturerat samarbete respektive ömsesidiga försvarsgarantier – ett samarbete som inte omfattar alla medlemsstater

Regeringens skrivelse

Konventet föreslår att två särskilda samarbeten, som inte behöver innefatta alla medlemsstater, skall inrättas på försvarsområdet direkt genom fördraget.

Det ena förslaget handlar om att de medlemsstater som aktivt vill arbeta för att unionen skall kunna ta sig an även *mycket krävande militära insatser* skall kunna inrätta ett *eget samarbete* kring militär kapacitetsutveckling inom EU. Samarbetet, som av konventet benämns *strukturerat samarbete*, skulle vara öppet för alla stater som vill ingå gemensamma åtaganden på detta område samt har kapacitet och vilja att arbeta för att EU även skall kunna genomföra mer komplexa krishanteringsuppgifter.

Bara de medlemsstater som deltar i det strukturerade samarbetet skall anta de beslut som rör samarbetet, inklusive kriterier och åtaganden i fråga om militära resurser. *Övriga medlemsstater skall informeras* av den föreslagna utrikesministern om utvecklingen av det strukturerade samarbetet. Rådet föreslås även kunna ge dessa länder i uppdrag att genomföra krishanteringsinsatser för unionens räkning. I presidietts förklaringar nämns även möjligheten att gruppen skall kunna genomföra insatser som inte är att betrakta som EU-insatser.

Konventet föreslår även att det konstitutionella fördraget skall fastställa att den gemensamma försvarspolitik i framtiden kommer att leda till ett gemensamt försvar. Detta kommer enligt den föreslagna texten att ske när stats- och regeringscheferna enhälligt fattar ett sådant beslut och efter att medlemsstaterna antar ett sådant beslut i enlighet med sina konstitutionella bestämmelser. Eftersom många medlemsstater inte vill se en sådan utveckling idag, föreslås även att *de stater som redan nu vill påbörja ett sådant arbete skall kunna utfästa ömsesidiga försvarsgarantier sig emellan*. Dessa stater förutses kunna använda unionens strukturer för att, i nära samarbete med Nato, kunna utveckla ett samarbete inom detta område. Detta utgör således *det andra förslaget om att fördragsfästa ett samarbete som inte omfattar alla medlemsstater*.

Regeringen anser att det finns ett reellt behov inom hela Europa av att effektivisera och samordna resursutnyttjandet på det militära kapacitetsområdet så att unionen i praktiken bättre skall kunna utnyttja sin fulla potential som en

effektiv fredsfrämjande kraft. Ambitionen bör därför vara att alla medlemsstater aktivt skall delta i detta arbete.

Konventets förslag om ett strukturerat samarbete *riskerar dock att istället orsaka framtida spänningar mellan deltagarna* och de som väljer att stå utanför, vilket skulle kunna leda till en försvagning av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. Förutsättningarna för att ett sådant samarbete skall bli framgångsrikt ökar om förslaget revideras så att alla medlemsstater kan delta i utformningen av kriterier för samarbetet, att möjligheter till insyn ges även för de stater som väljer att inte delta, att alla medlemsstater får delta när beslut fattas om genomförande av insatser samt att de behåller den övergripande politiska kontrollen om sådana insatser genomförs.

Frågan om flexibel integration väcks också av förslaget om att de stater som så vill skall kunna utfärda *ömsesidiga försvarsgarantier* inom unionens ram. Vid inträdet i EU deklarerade Sverige att det inte hade för avsikt att hindra de stater som i framtiden skulle vilja arbeta i riktning mot ett gemensamt försvar. Förslaget *riskerar emellertid att skapa onödiga skiljelinjer mellan medlemsstaterna* och därmed försämra möjligheterna att gemensamt formulera en sammanhållen politik gentemot omvärlden. Ett sådant samarbete skulle även skapa nya spänningar i den transatlantiska länken.

Motionerna

Moderata samlingspartiet välkomnar (K10 yrkande 29) konventets förslag att stärka den europeiska säkerhets- och försvarspolitik. Det är särskilt viktigt att öka EU:s förmåga till krishantering, vilket ställer krav på att ställa nödvändiga resurser till förfogande. Däremot är förslaget om s.k. strukturerat samarbete överflödigt eftersom samarbetet i sin militära del bygger på en s.k. koalition av de frivilliga.

Folkpartiet liberalerna avvisar i K12 yrkande 13 alla tankar på ett EU-försvar och tillbakavisar tanken på att vissa EU-länder skall kunna gå före eller utfärda försvarsgarantier för varandra och därmed driva försvarspolitik i EU:s namn.

Kristdemokraterna är positiva till (K8 yrkande 24) att konventet föreslår en vidareutveckling av unionens konfliktförebyggande och fredsfrämjande verksamhet och anser att EU:s medlemsstater bör öka kapaciteten för fredsfrämjande insatser. Kristdemokraterna accepterar vidare idén med ett fördjupat samarbete på försvarsområdet (yrkande 22) mellan de länder som så önskar förutsatt att det bygger på frivillighet och att samarbetet hålls inom EU:s institutioner. Kristdemokraterna motsätter sig tvingande ömsesidiga försvarsgarantier (yrkande 23).

Vänsterpartiet framhåller i K9 yrkande 23 att regeringen med kraft måste avvisa alla förslag som leder till att EU utvecklas till en militär allians och tar med bestämdhet avstånd från alla förslag och tendenser till ömsesidiga försvarsbeslut (yrkande 27). Alliansfriheten måste värnas (yrkande 24). Det måste vidare stå klart att EU:s styrkor endast kan användas efter beslut i FN:s

säkerhetsråd. Utan ett klart uttalat mandat av FN leder tankarna till uppbygandet av en ny supermakt i Europa (yrkande 26).

Centerpartiet anser (K2 yrkande 24) att konventets förslag för att förbättra EU:s möjligheter till det internationella fredsfrämjandet utanför unionens gränser är bra. Centerpartiet ställer sig bakom att krishanteringsuppgifterna, de s.k. Petersbergsuppgifterna, vidareutvecklas. Men det är viktigt att det konfliktförebyggande arbetet prioriteras. Innan detta har utvecklats fullt ut är det för tidigt att diskutera ett eventuellt bildande av ett gemensamt försvar.

Miljöpartiet de gröna anser (K13 yrkandena 30–34) att om EU utvecklas i den riktning som anges i förslaget till fördrag kommer talet om fortsatt svensk alliansfrihet inte längre att vara hållbart. Sverige bör använda sitt veto mot de försvarspolitiska ambitionerna som förslaget ger uttryck för. De föreslagna artiklarna om en gemensam försvarspolitik och att öka sina rustningar bör strykas ur fördraget. Om fördraget ger möjlighet till s.k. strukturerat samarbete är risken uppenbar att medlemsstaterna inte garanteras insyn och politisk kontroll över de militära insatser som görs i EU:s namn. EU riskerar att delas upp i ett A-lag och ett B-lag.

Försvarsutskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning om att det finns ett behov inom hela Europa av att effektivisera och samordna sina resurser bl.a. på det militära kapacitetsområdet, så att unionen i praktiken bättre skall kunna utnyttja sin fulla potential som en effektiv fredsfrämjande kraft. Utskottet noterar att Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet delar den principiella inriktningen att EU:s förmåga att medverka i fredsfrämjande insatser bör breddas, fördjupas och göras mer effektiv. Utskottet bedömer att dessa motionärers ståndpunkter ligger väl i linje med regeringens i detta avseende. Genom det breda spektrum av fredsfrämjande insatser som skapas inom EU blir unionen ett bra komplement till Natos förmåga i det avseendet.

Utskottet anser liksom regeringen att ambitionen bör vara att *alla* medlemsstater aktivt skall kunna delta i detta arbete, vilket bör ske *inom* EU:s institutioner. Utgångspunkten bör för Sveriges del sålunda vara att alla fredsfrämjande insatser som sker i EU:s namn – i synnerhet militära – skall ske på ett sådant sätt att alla medlemsstater ges insyn i och kontroll över insatserna.

Utskottet delar bedömningen att förslaget om att de stater som så vill skall kunna utfärda ömsesidiga försvarsgarantier inom unionens ram kan skapa onödiga skiljelinjer mellan medlemsstaterna och därmed försämra möjligheterna att gemensamt formulera en sammanhållen politik gentemot omvärlden. För de stater som önskar utfärda sådana garantier finns ju redan en allians som har bl.a. det syftet – Nato. Unionen bör undvika att skapa spänningar i den transatlantiska länken och till Nato. Utskottet tillstyrker sålunda regeringens utgångspunkt.

Solidaritetsklausulen

Regeringens skrivelse

Konventet föreslår en klausul som förklarar att alla unionens tillgängliga instrument skall kunna utnyttjas för att förhindra terroristhot inom EU, skydda de demokratiska institutionerna och civilbefolkningen vid en eventuell terroristattack samt bistå en medlemsstat som drabbas av en terroristattack, en annan av människor skapad katastrof eller en naturkatastrof. Skulle en sådan katastrof inträffa skall den utsatta medlemsstaten kunna begära hjälp och assistans från övriga medlemsstater. Beroende på katastrofens natur skulle därmed alla lämpliga existerande samarbeten inom unionen kunna utnyttjas. Sådana områden skulle t.ex. kunna vara räddningstjänstsamordning, polis-samarbete samt användning av militära resurser.

Klausulen uttrycker enligt *regeringens mening* medlemsstaternas *politiska vilja att solidariskt hjälpa varandra* om en medlemsstat skulle drabbas av en terroristattack, en annan av människor skapad katastrof eller en naturkatastrof. Regeringens utgångspunkt är att stöd från EU:s medlemsstater, precis som idag, *skall vara frivilligt och ges efter nationella beslut*. Klausulen fastslår att alla instrument som står till unionens förfogande kan användas. Den innebär inte bindande försvarsförpliktelser eller tillskapande av ett gemensamt försvar. Den är därmed *förenlig med vår militära alliansfrihet*. Klausulen innebär inte heller att unionen överväger s.k. föregripande insatser. Den tydliggör i stället möjligheterna att i en katastrofsituation utnyttja de tillgängliga instrument som finns inom unionen. Detta är en naturlig utveckling som möjliggör att unionen utnyttjas för att skapa ytterligare säkerhet för sina medborgare.

Motionerna

Moderata samlingspartiet anser i K10 yrkande 31 att den föreslagna solidaritetsklausulen kodifierar den solidaritet som bör gälla mellan EU:s medlemsstater redan idag. Moderata samlingspartiet välkomnar därför förslaget

Kristdemokraterna anser (K8 yrkande 31) i likhet med flera remissinstanser att innebörden av klausulen är otydlig. Kristdemokraterna anser att definitionen av vilka nationella åtaganden som avses måste förtydligas.

Vänsterpartiet anser i K9 yrkande 27 att konventets förslag om en ny solidaritetsklausul skulle innebära att en utvidgning av mandatet för EU:s krishanteringsförmåga till att omfatta terroristbekämpning med militära medel. Vänsterpartiet kan således inte ställa sig bakom tankarna på en solidaritetsklausul.

Miljöpartiet de gröna ser helst (K13 yrkande 35) att solidaritetsklausulen avvisades. Definitionen av terroristhot är ytterst luddig och ger möjlighet till vida tolkningar. Kravet på att även sätta in militära resurser reser en rad frågor.

Försvarsutskottets ställningstagande

Förslaget om en solidaritetsklausul ligger väl i linje med Sveriges vidgade syn på säkerheten, för att kunna möta ett bredare spektrum av hot än tidigare. Detta är en naturlig utveckling som möjliggör att unionen utnyttjas för att skapa ytterligare säkerhet för sina medborgare. Utskottet delar regeringens uppfattning att klausulen uttrycker medlemsstaternas strävan att solidariskt hjälpa varandra om en medlemsstat skulle drabbas av en terroristattack, en annan av människor skapad katastrof eller en naturkatastrof. Den tydliggör möjligheterna att i en katastrofsituation kunna utnyttja de tillgängliga instrument som finns inom unionen.

Formuleringen i konventionsförslaget är emellertid otydlig om vilka nationella åtaganden som ytterst avses, i synnerhet när det gäller användningen av militära resurser. Utgångspunkten är att stödet – precis som idag – skall vara frivilligt och ges efter de regler för insatsbeslut som redan gäller. Mot den bakgrunden delar inte utskottet de farhågor som Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna ger uttryck för. Utskottet tillstyrker regeringens ståndpunkt i frågan.

Räddningstjänst

Regeringens skrivelse

Konventet föreslår att räddningstjänst, ”civil protection”, skrivs in i fördraget som ett område där unionen kan vidta stödande, samordnande eller kompletterande åtgärder (artikel III-184). Åtgärderna får dock inte innebära en harmonisering av medlemsstaternas bestämmelser i lagar eller andra författningar. Förslaget är en förändring från nuvarande fördrag där räddningstjänst inte särskilt omnämns. Det samarbete som i dag finns på räddningstjänstområdet är i stället baserat på artikel 308 i EG-fördraget.

Förslaget innebär att unionen skall främja samarbetet mellan medlemsstaterna för att förstärka effektiviteten hos systemet inom unionen för förebyggande av och skydd mot naturkatastrofer som orsakas av människor. Detta skall enligt förslaget göras genom att stödja och komplettera medlemsstaternas eget arbete på området på såväl nationell som regional och lokal nivå. Unionen skall även främja operativ samverkan mellan nationella räddningstjänstmyndigheter samt främja överensstämmelse mellan åtgärder som vidtas på internationell nivå inom området. Räddningstjänsten berörs även av den solidaritetsklausul som införts i fördraget.

Regeringens utgångspunkt är att det i dag inte finns en gemensam definition i EU för begreppet ”civil protection” som i Sverige hittills översatts med räddningstjänst. Begreppet har skilda betydelser i olika medlemsstater, dels eftersom de nationella strukturerna skiljer sig åt, dels därför att själva begreppet givits olika innebörd i olika länder. Inom ramen för det intensiva EU-arbete som på detta område bedrivits efter terrorattackerna i USA den 11 september

2001, har det framgått att begreppet "civil protection" nu används med en vidare innebörd i EU-sammanhang än tidigare. Innebörden av "civil protection" har vidgats till att utöver räddningstjänst närmast motsvara övergripande frågor kring skydd och säkerhet i samhället, att ha en god beredskap för olika typer av olyckor och kriser inom olika samhällsfunktioner och att vidta förebyggande åtgärder. Förslaget om ett fördjupat samarbete och beslutsfattande med kvalificerad majoritet i ministerrådet inom detta område kommer att kräva en definitionsdiskussion kring "civil protection"-begreppet.

Även om de åtgärder som unionen kan komma att vidta inom "civil protection" genom det nya lagstiftningsförfarandet inte skall harmonisera medlemsstaternas lagstiftning, är det angeläget att bevaka denna fråga noga för att värna om kommunernas självbestämmande. Med stödjande åtgärder förstås från svensk sida bidrag med befintliga nationella resurser.

Motionen

Kristdemokraterna ser positivt (K8 yrkande 32) på att räddningstjänsten – "civil protection" – förs in i fördraget som ett område för stödjande, samordnande eller kompletterande åtgärder. Tolkningen av begreppet skiftar, varför det finns ett behov att ytterligare diskutera vad denna form av räddningstjänst skall innefatta innan det lagfästs i fördraget.

Försvarsutskottets ställningstagande

Utskottet bejakar ett utvidgat samarbete i fråga om unionens räddningstjänstresurser. Utskottet noterar att regeringen anser att förslaget om ett fördjupat samarbete och beslutsfattande med kvalificerad majoritet i ministerrådet inom detta område kommer att kräva en definitionsdiskussion kring "civil protection"-begreppet. Kristdemokraternas uppfattning ligger i linje med regeringens och torde därmed tillgodoses. Utskottet tillstyrker regeringens ståndpunkt i frågan.

Stockholm den 28 oktober 2003

På försvarsutskottets vägnar

Tone Tingsgård

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tone Tingsgård (s), Allan Widman (fp), Ola Rask (s), Erling Wälivaara (kd), Berit Jóhannesson (v), Rolf Gunnarsson (m), Britt-Marie Lindkvist (s), Åsa Lindestam (s), Peter Jonsson (s), Lars Ångström (mp), Marie Nordén (s), Christer Skoog (s), Carl-Axel Roslund (m), Eva Flyborg (fp), Kerstin Engle (s), Claes Västerteg (c) och Nils Oskar Nilsson (m).

Avvikande meningar

1. Allan Widman och Eva Flyborg (båda fp) anför:

Folkpartiet liberalerna anmäler härmed avvikande mening till förmån för vår motion K12, med anledning av regeringens skrivelse 2003/04:13 Europeiska konventet om EU:s framtid, yrkandena 13 och 14.

Folkpartiet avvisar alla tankar på ett EU-försvaret, även om vi som bekant inte står bakom den grundläggande utgångspunkten i form av svensk säkerhetspolitisk doktrin. Vi anser att Sveriges säkerhet och möjligheter att ta tillvara sina europeiska och globala egenintressen genom att utöva inflytande internationellt bäst främjas genom att vi utan dröjsmål söker medlemskap i Nato, där de flesta EU-länder, USA samt Norge är medlemmar.

Vi tillbakavisar tanken på att vissa EU-länder skall kunna gå före, utfärda försvarsgarantier för varandra och driva försvarspolitik i EU:s namn. På utrikes- och säkerhetspolitikens område är det viktigt att alla medlemsstater står bakom den förda EU-politiken.

Folkpartiet är också skeptiskt till ett europeiskt samarbete på försvarsmaterialsidan som riskerar att exkludera Nato, särskilt USA, på ett område där alla Natoländerna bör vara med på lika villkor. Vi vill inte riskera att det skapas nya skiljelinjer gentemot bl.a. USA och Nato. Det är för oss uppenbart att Europas både långsiktiga och kortsiktiga intresse ligger i en stark transatlantisk länk, inte i isolering från USA eller, än värre, konfrontation.

2. Erling Wälivaara (kd) anför:

Kristdemokraterna anser att Europeiska konventet om EU:s framtid är en stor framgång och markerar en historisk händelse. Konventets förslag på det säkerhets- och försvarspolitiska området är huvudsakligen riktiga men vi delar inte helt utskottets bedömning utan håller fast vid våra yrkanden enligt vår motion K8 yrkande 22–25 och 31–32.

Kristdemokraterna har förespråkat principen om flexibel integration, eller fördjupat samarbete, och kan acceptera idén med ett sådant fördjupat samarbete även på försvarsområdet – förutsatt att det bygger på frivillighet och att samarbetet hålls inom EU:s institutioner.

Konventets förslag om en vidareutveckling av unionens konfliktförebyggande och fredsfrämjande verksamhet är positivt. EU bör genom dess medlemsstater öka kapaciteten för fredsbevarande och fredsframtvängande insatser, de så kallade Petersbergsuppgifterna. Dessa har mycket stor betydelse för unionens praktiska förmåga att bidra till lösning av väpnade konflikter inom och utanför unionens gränser. En förbättrad samordning och utveckling av de militära resurser som ställs till unionens förfogande skulle förbättra unionens förmåga att genomföra krishanteringsinsatser samt förbättra medlemsstaternas egna resurser och att göra dem mer kostnadseffektiva.

En förbättrad samordning och utveckling av de resurser som ställs till unionens förfogande bygger också på främjandet av en europeisk försvarsindustri. Ett sådant samarbete får dock inte vara av uteslutande karaktär eller dimensionerande för arbetet. Det är av betydelse att undvika en utveckling i riktning mot en stängd europeisk marknad. Grundläggande för Sverige bör vara att anskaffning av försvarsmateriel bygger på frivilligt ingångna avtal. Kristdemokraterna ställer sig positiva till ett vidgat europeiskt försvarsmaterielsamarbete förutsatt att det också möjliggör fortsatt nära samarbete med USA och andra länder utanför Europa. Den transatlantiska länken måste enligt vår mening bevaras.

Solidariteten mellan EU:s samtliga medlemsstater är och förblir unionens kärna. Därför är det logiskt att konventet föreslår införandet av en ”solidaritetsklausul” med innebörden att ”unionen och dess medlemsstater skall handla gemensamt i en anda av solidaritet om en medlemsstat är föremål för en terroristattack, en naturkatastrof eller en katastrof som orsakas av människor”. Kristdemokraterna anser att definitionen av klausulen är otydlig och måste preciseras vad gäller frågan om vilka nationella åtaganden som avses.

Vidare anser vi att räddningstjänsten – ”civil protection” – bör föras in i fördraget som ett område för stödjande, samordnande eller kompletterande åtgärder.

Tolkningen av begreppet skiftar, varför frågan ytterligare behöver diskuteras om vad denna form av räddningstjänst skall innefatta innan det slutligt lagfästs i fördraget.

3. Berit Jóhannesson (v) anför:

Vänsterpartiet delar inte utskottets ställningstagande utan yrkar på skrivningar enligt sin motion K9 yrkande nr 22–27.

Vi avvisar alla beslut som kan tänkas leda till att EU utvecklas till en militär allians. Inrättandet av en försvarsmaterielbyrå för att se över och utveckla de operativa militära resurserna ser vi som ett led i denna strävan och tar vi därför avstånd ifrån.

Därför tar vi också med bestämdhet avstånd från alla förslag och tendenser till ömsesidiga försvarsbeslut och värnar om alliansfriheten. Det måste vidare stå klart att EU:s styrkor endast kan användas efter beslut i FN:s säkerhetsråd. Utan ett klart uttalat mandat av FN leder tankarna till uppbyggandet av en ny supermakt i Europa.

Vänsterpartiet anser att konventets förslag om en ny solidaritetsklausul skulle innebära ett utvidgning av mandatet för EU:s krishanteringsförmåga till att omfatta terroristbekämpning med militära medel. Vänsterpartiet kan således inte ställa sig bakom tankarna på en solidaritetsklausul.

4. Lars Ångström (mp) anför:

Miljöpartiet avvisar förslaget om en gemensam försvarsmaterielbyrå. Det kan rimligtvis inte höra hemma i en grundlag att man ska förbättra sina militära resurser och att en gemensam försvarsmaterielbyrå skall ställa upp kriterier för det samt utvärdera att medlemsstaterna så gör.

Sverige måste avvisa formuleringarna om att EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik ”kommer att leda till ett gemensamt försvar” då det innebär ett övergivande av svensk alliansfrihet utan att något sådant beslut har fattats. Också förslaget om ett strukturerat samarbete som förs i hemliga förhandlingar måste avvisas. Risken är uppenbar att medlemsstaterna med ett sådant förslag varken ges insyn i eller garanteras politisk kontroll över militära insatser som görs i EU:s namn.

Solidaritetsklausulen bör också avvisas. Definitionen av terroristhotet som kan komma från både länder och grupper är ytterst luddig och ger möjlighet till vida tolkningar. Kravet på att sätta in militära resurser reser en lång rad frågor som förslaget till fördragstext över huvud taget inte behandlar. I praktiken utgör solidaritetsklausulen med sitt krav på att sätta in militära resurser starkare skrivningar än Natos ömsesidiga försvarsgaranti. Förslaget om solidaritetsklausulen i grundlagsförslaget torde därför vara svårförenligt med svensk alliansfrihet.

Innehållsförteckning

Till sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet (KUU)	1
Försvarsutskottets överväganden.....	1
En europeisk försvarsmaterielbyrå	1
Regeringens skrivelse	1
Motionerna	2
Försvarsutskottets ställningstagande.....	2
Strukturerat samarbete respektive ömsesidiga försvarsgarantier – ett samarbete som inte omfattar alla medlemsstater	3
Regeringens skrivelse	3
Motionerna	4
Försvarsutskottets ställningstagande.....	5
Solidaritetsklausulen.....	6
Regeringens skrivelse	6
Motionerna	6
Försvarsutskottets ställningstagande.....	7
Räddningstjänst	7
Regeringens skrivelse	7
Motionen	8
Försvarsutskottets ställningstagande.....	8
Avvikande meningar	9